

FRIDTJOF DIESEN SKRIVAR:

Kennir tú býin Moss?

Hesin norski býur fyllir 250 ár í ár

Fyrst í hesum ári skrivaði eg nakrar reglur um næst størsta býin í Noregi, sum fylti 900 ár. Býurin Moss, við sínum 250 árum á baki, liggur í Østfold, hevur ikki eins nógv ár á baki sum Bergen, men er kendur langt út um landsins

mannahavn skriv um at staðurin fekk keypsstaðarrettindi. Fossur var í bygðini og hetta gav bygðini møguleikar til myllubruk og trælastvirksmi. Her lá eisini jarnverk og ein tubbaksverksmiðja, sum framleiddu vorur sum fara upp í

skorta vilja til framburðar. At nevna allar teir sum hava gjørt sitt til, at býurin er vorðin til tað hann er í dag, er ikki gjørligt her, men torført verður ikki at nevna ein. Tað er fyrrver. býarstjórin, Arne Magnusen, sum doyði seinasta hósdeg

Hann var posttenastumaður stórtingsmaður, blaðstjóri, kommunupolitikari og fyrst av øllum iðin javnaðarmaður. Hann var ein iðin organisatiónsmaður og hevði góðar talgávur, og visti nærsagt alt um alt í tí nú 64,4 km² stóru kommununi við sínum 25.000 íbúgvum.

Skjótt fór iðnaðurin at bloma í Moss, og gjørligt var at útvega íbúgvunum ódyrt ravnagn og hetta atgongd til jarnbreytir, vegir og skip.

Undir seinra heimsbardaga varð býurin lagdur við Jeløy. Ein samtykt sum varð staðfest í 1945.

Jeløy hevur alt sum ein ferðamaður kann hugsa sær. Har eru baðistrendur, fri umráðir og annars nógvir møguleikar til at rísta vanliga gerandisdagin av sær í eini summi arfri. Stór byggjumráðir eru: útvarpsstöð, Alby góðsið, sum kommunan nú hevur yvirtikið og gjørt hetta til mentunarmíðdepul.

Høvuðsgatan í býnum, Dronningstaden.

Jeløy verður kallað gimsteinur Oslofjarðar og gróðrarlikindini her eru av teim bestu. Har veksa drúur, meis, og annað gott í drivhúsunum. Gardarnir eru væl roktaðir og væl dyrkaðir. Ein partur av hátíðarhaldinum sum skipað verður ur fyri á føðingardegi býarsins, verður í Nes-parkini. — eitt vakurt stað nærhendis Vansjøen, har fólk kunnu njóta náttúruna í smáum bátum. Hetta stað er lætt at koma til í bili.

Arbeðarastýrður

Tað er sjálvsagt, at Moss í nógv ár hevur verið stýrður av umboðsmönnum ur Arbeðaraflokkinum, við Emil Andersen á odda. Skótar og norsk ungdomsherbergir hava tikið seg saman og bygt felagshús. Í býarinnar sentrum er eitt samfelagshús, har »Moss Dagblad« heldur til. Fyrirreikingar eru gjordar til bygging av ráðhúsi, bókasavni, ítróttarhøll og stór handilshús verða bygd. Eisini eru fleiri stór gistingarhús.

Nakað av gamla Moss verður koyrt burtur, men ein partur stendur enn, meginparturin

á Kongevejen úr gamla Christania. Og her er Moss jarnverk. Eisini siggja vit reyð, væl hildin arbeðarhúshús, og fyri hann sum hevur áhuga í gomlu lutum er ein vitjan á forgrípagoymsluni verd.

Framleiðsla

Vit hava nortið eitt sindur við iðnaðin í Moss, og skulu taka nakað fram ið verður framleitt har á staðnum: oljuekkaði, plass tikkverksmiðja, alminisvörur og blikkembalaga, skip frá verftum, dokkanlegg, sementvörur, sellulosa, ol, konserver, ger, mjøl, skógvar, matvörur o. m. a.

Samferðslan til býin er góð við ferjum sum sigla alt samdøgi.

Neyvan eru at finna aðra staðir í heiminum so nógvir býarpatriotar á einum staði sum í Moss. Her eru nógvir møguleikar til arbeðssamt fólk. Her eru sterk fakfelag og óteljandi sosialir stovnar og mentunarlígr við.

Hátíðarhaldið er sum ein varði á vegnum í býarsins søgu. Fyri at umskriva eitt gamalt orðatak: Allir vegir fóra til Moss.

Parkin í miðbýnum.

mørk. Heta er ein verunligur iðnaðarbýur.

Fyrst eitt sindur av søgu. Í 1719 sendu 15 borgarar í staðnum Moss konginum í Keypp-

royk kring landið alt. Men tá var eisini rúsanði lögur og seglskip. Bygðin lá væl fyri og havnaviðurskiptini vóru góð. Ongantið hevur íbúgvunum

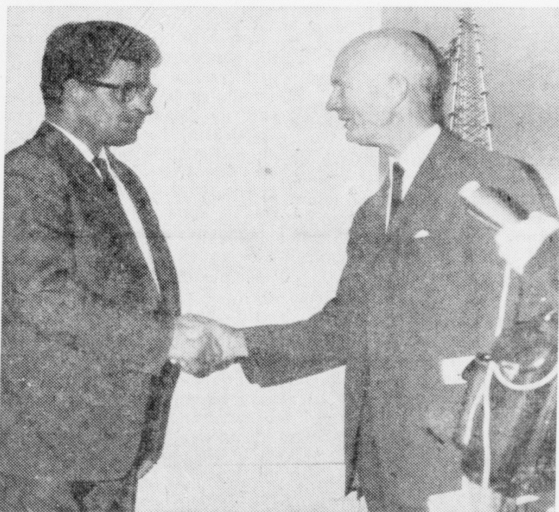
Landsstýrið hevur yvir ...

(Framhald frá 1. síðu)

skjótt kundu bjóða lurtarum okkara ein so góðan tekniskan kvalitet og serliga tá talan var um ein tilkan mentunarsstovn sum Útvarp Føroya. Landsstýrið bað Post- og Telegrafvæsenet um at standa fyri hesi bygging og var hann landsstýrisins vegna takksamur fyri at so væl var gingið í hond við hesum arbeði. Tað eru nógvir projektir í hesum eina, segði Atli Dam, og helt fram: FM sendingar og gera møguleikar fyri einum góðum telefonsambandi, og seinast, men ikki minst, at tað vóru gjordar tær fyrirreikingar fyri føroyskum sjónvarpi. Hesin sáttmáli millum Føroya landsstýri og Post- og Telegrafvæsenet ber í sær, at Telefonverk Føroya Løgtings í framtíðini hevur fullu ábyrgdina av driftini av hesum stöðum, og er hetta ein søgulig hending. Atli Dam endaði við eina ferð enn at takka fyri yvirtøkuna av stöðunum og vónaði at hetta fór at vera til gagns fyri føroyska fólkið.

Ikki bert FM

Upprunliga var bert hugsað um eina FM-útbygging, og tað var als ikki hugsað um sjónvarp og útbygging av radiolinjum hjá telefonverkinum, sigur Sólbjørn Jacobsen, teknisk leiðarin á telefonstöðini. Tað var Villi Soensen, sáli, sum tá var landsstýrismaður, sum vildi koma inn uppá, at

Lauritsen frá Post- og Telegrafverkinum handar Atla Dam, landsstýrismannin tær triggjar stöðirnar.

hetta projekt skuldi broytast frá einum reinum FM-projekti til eina framtíðarskipan fyri sjónvarpi og útbygging av telefonverkinum, segði Sólbjørn Jacobsen, og heldur fram: Av fyrstu tíð var ætlanin, at 80 pst. av Føroyum skuldi verða dekkadar við FM, men nú visir tað seg at dekkja umleið 90 pst. og av hesum verður annar partur av útbyggingini nógv ódyrar enn vænta. Tá víðari útbygging fer fram verða stöðirnar í Vestmanna

og Sørvági útbygdar nakað, men verður hetta ikki serliga kostnaðarmikið, sigur Sólbjørn Jacobsen.

Yvirtikið

Tá útvarpið varð yvirtikið komu fýrøyingar at standa fyri tí programmessiga, ímeðan Post- og Telegrafvæsenet stóð fyri rakstri og nýbygging. Men nú verður tað landsstýrið sum yvirtekur fullu ábyrgdina

av projektaran av útvarpi og sjónvarpi.

Tað einasta sum Post- og Telegrafvæsenet nu hevur ábyrgdina av er útvarpsbylgjulongd og serliga millumlanda viðtokur sum serligar tekniskar treytir. Hetta er einasta yvirtokan sum hend er síðani útvarpið á sinni var yvirtikið, leggur Sólbjørn Jacobsen aftur at.

Um stöðirnar

Triggjar eru stöðirnar í tali. Ein á Húsareyni, ein á Brúna-skarði og ein á Spininum. Stöðin í Havn liggur 330 m yvir havinum, og hinar umleið 400

FLEIRI ÍBICIR

Komandi fimm árin (1971-75) fara teir at byggja 650.000 nýggjar íbúðir í Moskvu. Eisini nógvir stórir almennir bygningar standa á byggiskránni fyri hetta tíðarskeiðið. Nýggi byggingarháturin í miðbýnum er ætlaður at vera soleiðis, at hann skal ikki spilla gomlu býarmyndina. Í miðbýnum eru nógvir prýðiligrir gamlir bygningar — Kreml til domis.

(APN)

metrar. Hæddin á sjálvari antennuni er 50 metrar.

Sendifrekvensurin er í Havn: 89,85 MHz, í Klaksvík 94,25 MHz og í Sumba 97,50 MHz.

Skipstroyggjur

Vit keypa góðar vælbundnar skipstroyggjur. Rendurnar mugu vera hondbundnar og ermarnar í settar í hond við ullintum trád.

Kragin skal vera 14 umfór eitt og eitt. læst leyst av og festast leysliga niður á fyrsta umfari á ranguni.

Føroyskt Heimavirki